

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

VINIAUS UNIVERSITETAS
MEDIJŲ IR SKAITMENINĖS LEIDYBOS
KETINAMOS VYKDYTI STUDIJŲ PROGRAMOS
VERTINIMO IŠVADOS

Grupės vadovas: prof. dr. Daiva Janavičienė

Grupės nariai: Skaidra Vaicekauskienė

Simonas Valionis (studentų atstovas)

Vilnius
2017

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Medijos ir skaitmeninė leidyba
Studijų krypties grupė	Socialiniai mokslai (J)
Studijų kryptis	Leidyba (J11)
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	Antroji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (1,5 m.)
Studijų programos apimtis kreditais	90
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Socialinių mokslų magistras

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	4
2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai	4
2.2. Programos sandara.....	7
2.3. Personalias	9
2.4. Materialieji ištekliai.....	10
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas	11
2.6. Programos vadyba	13
III. REKOMENDACIJOS.....	14
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	15

I. IŽANGA

Ketinamą vykdyti universitetinių studijų antrosios pakopos programą „*Medijos ir skaitmeninė leidyba*“ (toliau – Programa), kurią numato įgyvendinti Vilniaus universiteto (toliau – VU, universitetas) Komunikacijos fakultetas, vertino Studijų kokybės vertinimo centro (toliau – SKVC) sudaryta ekspertų grupė. Išorinio vertinimo tikslas – atlikti studijų programos kokybės analizę bei pateikti rekomendacijas studijų programai tobulinti. Vertinant Programą buvo remiamasi Vilniaus universiteto pateiktu ketinamos vykdyti studijų programos aprašu (toliau – Programos aprašas) ir 2017 m. gegužės 29 d. vykusio ekspertų vizito į Vilniaus universiteto Komunikacijos fakultetą rezultatais.

Išorinį vertinimą ekspertų grupė pradėjo nuo Programos aprašo ir jo priedų nagrinėjimo. Programą vertinant vadovautasi universitetines studijas reglamentuojančiais įstatymais ir kitais normatyviniais teisės aktais, SKVC direktoriaus 2011 m. lapkričio 28 d. įsakymas Nr. 1-01-157 patvirtinta *Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodika* (toliau – Metodika) (nuo 2016 m. rugsėjo 1 d. galiojančia redakcija), kitais išoriniam vertinimui reikalingais dokumentais.

2017 metų gegužės 29 dieną vyko ekspertų grupės vizitas į VU Komunikacijos fakultetą, kur ekspertai susitiko su fakulteto administracija, Programos aprašo rengėjais, numatomais Programos dėstytojais, socialiniais dalininkais, susipažino su fakulteto materialine baze (auditorijomis, medijų ir leidybos laboratorijomis, biblioteka). Vizito pabaigoje administracijos atstovai ir dėstytojai buvo supažindinti su bendraisiais ekspertų grupės pastebėjimais ir apibendrinimais.

2017 metų birželio mėn. ekspertų grupė parengė ir SKVC pateikė Programos vertinimo išvadų projektą, kuris buvo išsiųstas Programos rengėjams susipažinti ir pateikti savo pastabas dėl faktinių klaidų.

Susipažinusi su Programos rengėjų pastebėjimais dėl faktinių klaidų, pastebėtų vertinimo išvadų projekte, ir atitinkamai jį pakoregavusi, ekspertų grupė laiko Programos vertinimo išvadas galutinėmis.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Šiandieniniame pasaulyje akivaizdi tiesa ta, kad, pačių Programos kūrėjų žodžiais tariant, „kiekvienas interneto vartotojas kuria, publikuoja ir vartoja įvairias skaitmenines medijas“. Todėl kyla klausimas – ar tam natūraliai besivystančiam procesui reikalingas akademinis kuravimas? Kuria linkme proceso vystymasis reikalauja akademinio įsikišimo? Atsakymo į šį klausimą ieško ketinamos vykdyti studijų programos „*Medijos ir skaitmeninė leidyba*“ kūrėjai. Studijų programos dvigubas pavadinimas įpareigoja jos turinį skirstyti į dvi panašiai tolygias Studijų kokybės vertinimo centras

dalį – medijų studijas ir leidybos studijas. Programos apraše apibrėžiama, kad apsiribojama apimant „tik tas medijas, kurios yra leidybos objektas ir įrankis leidyboje“, ir tik iš dalies apimant audiovizualinį sektorių. (p. 11), nes „dabar leidyboje vyksta dramatiški skaitmeninio amžiaus sukelti pokyčiai“. (p. 12).

Programos poreikio pagrindimas vidine universiteto intencija remiasi daugiau kaip pora dešimtmečių vykdoma *Leidybos* bakalauro studijų programa, iki 2016 metų vykdyta „*Leidybos*“ magistro studijų programa ir Komunikacijos ir informacijos mokslų krypties doktorantūros studijomis bei jose ginamomis leidybos tematikos disertacijomis. Logiška, kad nutrūkus vienai iš grandžių (magistro studijoms) visos grandinės veiklos darnus vystymasis sutrinka. Todėl suprantamos Programos kūrėjų pastangos atkurti šią grandį. Šis aspektas minėtas vizito į VU metu susitikimuose su visomis Programa suinteresuotomis grupėmis.

Nacionaliniu lygmeniu Programos poreikis grindžiamas mokslo / analitinių tyrimų ir verslo bei viešojo sektoriaus poreikiais. Programa atitinka Kultūros ministerijos keliamus strateginius tikslus („užtikrinti informacijos prieinamumą, kuriant tolerantišką ir plačiai prieinamą viešąją informacinę erdvę per viešųjų bibliotekų informacijos aprūpinimą bei Lietuvos kultūrai reikšmingos literatūros leidybą ir sklaidą [...], p. 4) kame neabejotinai gali prisidėti aukštą kvalifikaciją įgiję leidyklų projektų vadovai, ar nuosavo verslo atstovai (tikėtina vertinamos Programos absolventų karjeros perspektyva). Aukštos kvalifikacijos, turintys mokslinių / analitinių gebėjimų asmenys, atsakingi už leidybos produkcijos repertuarą neabejotinai gali daryti pozityvią įtaką šioje srityje. Šio siekinio svarbą vizito į VU metu akcentavo ir socialiniai partneriai.

Verslo bei viešojo sektoriaus poreikiai grindžiami augančiu leidėjų skaičiumi, personalo demografinio atsinaujinimo poreikiu (kuris, galimai, susijęs su valstybės finansuojamų leidyklų produkcijos mažėjimu), didėjančiu neleidybinių profilio institucijų integruojama leidybine veikla bei didėjančiomis leidybos užsienio kalba apimtimis (p. 13). Pagirtina, kad visa tai pagrindžiama atliktais moksliniais tyrimais. Tiesa, tenka pastebėti, kad, pasak Aidos Dobkevičiūtės, Lietuvos leidėjų asociacijos (LLA) vykdomosios direktorės, kasmet išleidžiamų naujų pavadinimų knygų skaičius iki šiol nepasiekė 2008 m. rezultatų, kai buvo išleista per 4500 naujų pavadinimų knygų. 2016-aisiais kritimas stabilizavosi, Lietuvoje buvo išleista apie 3400 pavadinimų knygų. [...] Bendras knygų tiražas taip pat liko perpus sumenkęs: 2008 m. jis buvo perkopęs 7 mln. egzempliorių, 2016 m. – vos daugiau nei 4 mln.“ (Laurinavičienė, Verslo žinios, 2017 vasario 19 d., p. 1 [interviu 2016 metų Knygų mugės metu]). Taigi, vienos pagrindinių leidybos medijų – knygų – leidybos apimtys mažėja, o elektroninių knygų leidyba ir naudojimas jomis neįgauna norimo pagreičio. Susitikimo su socialiniais partneriais metu buvo patikslinta, kad traukiantis knygų leidybai, iš naujai ateinančių profesionalų tikimasi daugiau, - jie turi būti ne tik kūrybingi,

iniciatyvūs, gebantys analizuoti ir atlikti tyrimus, išmanyti rinkodarą bet ir nusimanyi naujausiose technologijose, turėti įgūdžių jas taikyti gamyboje.

VU stebėsenos duomenys pagrindžia leidybos bakalauro ir magistro absolventų įsidarbinamumą (per 12 mėn. – 100 proc.), net 12 proc. iš jų – įkūrė nuosavą verslą.

Programos apraše gretinamos panašios užsienio studijų programos. Pagirtina, kad užmegzti platūs tarptautiniai ryšiai, įgyjama patirtis, atliekami bendri moksliniai tyrimai, leidžiamos modernios studijų knygos.

Prieš pradėdami naujos magistro studijos programos kūrimą, Programos rengėjai kruopščiai įvertino Programos poreikį pačios aukštosios mokyklos, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis tai pagrįsdami panašių studijų programų absolventų įsidarbinimo duomenimis, Programos dėstytojų įdirbį ir plačius tarptautinius ryšius bei nubrėždami galimas absolventų karjeros perspektyvas.

Programos tikslas – „Rengti gilių žinių apie įvairias medijas turinčius leidybos profesionalus, gebančius tirti skaitmeninės ir spausdintinės leidybos reiškinius, kūrybiškai taikyti komunikacijos, teisės, vadybos, rinkodaros mokslų žinias šiuolaikinės leidybos industrijoje, organizuoti įvairių medijų leidybos procesus ir juos valdyti, atsižvelgiant į naujas skaitymo turinio ir formų raiškas, kurios tenkintų skaitmeninės ir analoginės galvosenos ir elgsenos vartotojų poreikius“ yra aiškiai apibrėžtas. Tačiau pasigesta aiškių sąsajų su VU misija ar strateginiais dokumentais. Lieka neaiški universiteto strategija socialinių mokslų vystyme, tame tarpe – komunikacijos fakulteto darnios plėtros nuostatos ir kaip pristatoma studijų programa integruojasi šių dokumentų kontekste. Susitikimo su VU Komunikacijos fakulteto administracija metu fakulteto administracija pasisakė pritarianti naujai studijų programai, tačiau entuziazmo dėl to neišreiškė, strateginiais dokumentais situacija nebuvo nepagrįsta.

Programos tikslas ir numatomi studijų rezultatai Programos apraše yra pagrįsti akademiniais reikalavimais, keliamais II pakopos studijoms. Jie pilnai atitinka Programos pavadinimą ir pobūdį, yra nukreipti į medijų ir leidybos technologijų pažinimą, vertinimą bei tyrimus. Numatomi studijų rezultatai yra orientuojami į profesinius reikalavimus bei visuomenės ir darbo rinkos poreikius. Tai patvirtino susitikimo metu visi susitikime dalyvavę socialiniai partneriai. Tačiau pačioje Programos struktūroje akivaizdus siekis per visus studijų dalykus siekti daugelio Programos studijų rezultatų. Kadangi dalykai studijuojami tik vieną pusmetį, kelia abejonių, ar per 16 paskaitų tai pasiekama. Susitikimo metu dėstytojai sakė konsultavęsi su VU Studijų skyriumi ir dalykų aprašus rengę vadovaudamiesi gautais nurodymais. VU yra parengęs metodinę priemonę „Studijų programų vadovas: metodinė priemonė studijų programų komitetų nariams ir dėstytojams“, kuria ir vadovautasi.

Pagrindinės srities stiprybės:

1. Programos poreikis yra pagrįstas logiškai, remiantis Leidybos bakalauro studijų programos absolventų įsidarbinimumo stebėsenos duomenimis.
2. Nubrėžtos absolventų karjeros kryptys, panašių programų absolventų įsidarbinamumo stebėsenos duomenys susieti su karjeros galimybėmis, verslo partnerių išreikštais pasiūlymais, pakankamai tiksliai esamos leidyklos transformacijos būklės atskleidimu.
3. Programos pavadinimas, numatomi studijų rezultatai, Programos turinys ir suteikiama kvalifikacija dera tarpusavyje.

Pagrindinės srities silpnybės:

1. Programos tikslas ir numatomi studijų rezultatai yra pagrįsti akademiniais ir visuomenės bei darbo rinkos reikalavimais, tačiau gali būti sunkiai pasiekiami per trumpą numatytą studijų laikotarpį (3 semestrus, 1,5 metų).
2. Siekiant tiek tikslų kiekviename studijų dalyke, lieka neaiškus galutinis pasiektas studijų rezultatas - ką per to dalyko studijas magistrantas išmoks, gebės atlikti.

2.2. Programos sandara

Anot Programos rengėjų, ketinamoje vykdyti studijų programoje leidyba suvokiama kaip „įvairių laikmenų ir rūšių medijų kūrybos, leidybos, gamybos ir platinimo procesų grandinė nuo autoriaus iki vartotojo, kaip dualistinė verslo ir kultūros srities veikla“ (p. 18). Programos trukmė – 1,5 metų, apimtis – 90 kreditų, tai atitinka nustatytus teisės aktų reikalavimus. Baigiamajam darbui skiriama 30 kreditų (10 kreditų antrame ir 20 – trečiame semestruose). Krypties studijoms priklauso dauguma privalomų ir pasirenkamųjų dalykų, keletas studijų dalykų (Intelektinės nuosavybės teisė, 5 kr, bei vadybai skirti dalykai) yra tarpkryptiniai bet orientuoti į Programos tikslus. Dviejuose semestruose yra numatyti pasirenkami studijų dalykai (viso 10 kreditų). Praktika nenumatyta, papildomai numatytas Medijų leidybos taikomasis projektas, kartu su pasirenkamaisiais dalykais. Programos sandara atitinka ŠMM nustatytus reikalavimus (Bendrieji studijų vykdymo reikalavimai, 2016 gruodžio 30 d. Įsakymas, V-1168).

Dalykų turinys atitinka studijų rūšį ir pakopą, temos atitinka studijų kryptį ir suteikiamą kvalifikaciją, studijuojamų dalykų išdėstymas yra logiškas, sudarytos pradinės sąlygos studijų programos individualizavimui (gilinantis į tam tikrą sritį per pasirenkamus dalykus, renkantis konkrečios medijos leidybinį projektą ir/arba mokslinius tyrimus įprasminantį magistro darbą). Įdomūs, atitinkantys medijų transformacijos procesus yra pasirenkamų dalykų pasiūlymai (Audiovizualinių ir tinklaveikos medijų diskursas, Redakcinių procesų valdymas, Kompiuterinių žaidimų leidyba) – modernios tendencijos. Dalykų studijose numatyta nemažai analitinė – kritinė mąstymą ugdančių metodų (probleminis dėstymas, atvejų analizė, diskusijos ir pan.), tinkančių magistro studijoms. Tačiau pasigendama realaus leidybos proceso pažinimo. Pavyzdžiui, siekiant Studijų kokybės vertinimo centras

ugdyti „redakcinio darbo, medijų sukūrimo bei gamybos procesus“ (dalykas „Skaitmeninės technologijos leidyboje“) numatoma per paskaitas, pasakojimą, demonstravimą, projektą (grupinis darbas, kuriam skiriamos 28 val.) informacijos paiešką, darbą su moksline literatūra ir kt.), bet visai nenumatyti mokymai dirbti su kažkokia įvardinta leidybine programa. Arba dalyko „Skaitmeninių ir spausdintinių medijų kokybė“ numatomas rezultatas „Gebės prižiūrėti (kokybės aspektu) skaitmeninių ir spausdintinių medijų projektavimo, maketavimo, dizaino, programavimo, testavimo, gamybos procesus“ (1 priedas, p. [27]). Rezultato numatoma siekti naudojant „Paskaita, demonstravimas, modeliavimas, probleminis dėstymas, informacijos paieška“ metodus, žinias tikrinti „Pateikčių rengimas ir pristatymas, literatūros ir kitų informacijos šaltinių apžvalga, pranešimas“ metodais. Apie konkretų praktinį proceso pažinimą nenurodoma. Todėl lieka neaišku, kaip studentai įgis gebėjimų *prižiūrėti išvardintus procesus*, jų pats neišbandę, nepamatę pačios proceso eigos. Siūlytina suplanuoti stebimąsias proceso pažintines praktikas, diskusijas vietoje, aptariant problemas su gamybos specialistais. Galbūt gali būti numatytas konkretus gamybos procesas, kurio metu būtų galima aptarti ir kokybės aspektus. Susitikimo su dėstytojais metu, daugelis jų pristatė planuojamus naudoti mokymo metodus, tarp kurių nemažai planuojamų tiesioginių sąsajų su gamybos procesu, pažintinių išvykų, probleminių situacijų aptarimo ir kt. Visi dėstytojai nurodė, kad pagrindinis jų tikslas – ugdyti kritinį mąstymą, kūrybiškai realizuoti idėjas, išreikšti idėjas ir tai sugebėti įforminti dokumentaliai, suformuoti užsakymą gaminiui, kai nėra būtina technologiškai pačiam išbaigti idėją. Tačiau tai kėlė abejonių socialiniams partneriams. Kai kurie jų akcentavo „kad vien teorijų ir kalbų neužtenka“, profesionalas pats turi dirbti su naujausiomis technologijomis, - tam kad būtų konkurentabilus rinkoje. Ekspertai pastebi, kad geresnis koordinuojantis specialistas/vadovaujantis komandai žmogus (koku matomas Programos absolventas) yra tas, kuris konkrečiai žino, kaip veikia tam tikros leidybos technologijos ar įrankiai. Juolab, kad koordinavimo/vadovavimo pozicijos ne visada gali būti pasiekiamos tik pabaigus studijas.

Programos apimtis atitinka dabarties realijas, ilgomis studijoms nėra laiko ir dėl nuolatinių pokyčių visuomenėje, kaip ir medijų bei technologijų srityse. Tačiau visų užsibrėžtų studijų rezultatų per kiekvieno dalyko studijoms numatytą trumpą laikotarpį (vieną semestrą) kažin ar įmanoma pasiekti. Kiekvienas dalykas turėtų apsibrėžti konkrečius studijų rezultatus, ką to dalyko studijas baigęs studentas gebės padaryti. Susitikimo metu kalbėta apie keleto lygių (greičių) studentų pasiekimus, kai užduotys formuluojamos pagal studentų anksčiau įgytus gebėjimus.

Programos turinys remiasi nauja srities literatūra, pagirtina, kad joje yra ir lietuviškos, ir kitų šalių autorių parengtos mokslinės produkcijos, praktinių veiklos vadovų.

Pagrindinės srities stiprybės:

1. Dalykų turinys yra papildytas tarpdisciplininėmis žiniomis, atitinka studijų rūšį ir pakopą (nukreiptas į mokslinių tyrimų ir analitinių gebėjimų ugdymą).
2. Programos apimtis optimali. Programos turinys yra grįstas naujausiais mokslo pasiekimais.

Pagrindinės srities silpnybės:

1. Dalykų turinys yra per mažai orientuotas į praktinių metodų įsisavinimą, formuojant specialiuosius Programoje numatytus įgūdžius.
2. Keleto lygių (greičių) užduočių formuluotės, atsižvelgiant į studento anksčiau įgytus įgūdžius, Programoje turėtų būti atsiskleistos aiškiau.
3. Dalykų lygmenyje keliami tikslai ir numatomi studijų rezultatai sunkiai pasiekiami per trumpą studijų laikotarpį, jų yra per daug.

2.3. Personalas

Studijų programoje „Medijos ir skaitmeninė leidyba“ numatytas dėstytojų personalas atitinka teisės aktų reikalavimus. Dėstys 19 dėstytojų: 6 profesoriai, 6 docentai ir 7 lektoriai. 97,8 proc. Programos apimties dėstys turintys mokslo laipsnį, kas viršija reikalaujamus 80 proc., o paskaitas skaitantys dėstytojai visi turi mokslo laipsnį. Atitikimo rodikliai nurodyti studijų aprašo 2.4 skyriaus 5 lentelėje.

Iš Programos apraše pateiktos informacijos matome, kad dauguma Programoje numatomų dėstyti dėstytojų mokslinės veikos kryptis yra Informacija ir komunikacija, specifinių žinių ir įgūdžių reikalaujantys dalykai yra kuruojami atitinkamų krypčių ir sričių dėstytojų, turinčių profesinės veiklos patirties. Tiesa, pasigendama duomenų apie pedagoginės veiklos metus, neaišku, ar dėstytojai turi tik pedagoginės veiklos, ar – ir praktinio darbo srityje patirties. Numatoma dėstytojų kvalifikacija iš esmės tinkama (Programos aprašo 2.4 sk. 2 lentelė).

Dėstytojų skaičius yra pakankamas. Pagirtina, kad daugeliui dalykų dėstyti pasitelkiama daugiau nei vienas dėstytojas, tai leidžia užtikrinti dalyko tęstinumą. Dėstančio personalo atnaujinimas numatytas pasitelkus dabartinius Komunikacijos ir informacijos mokslų doktorantus. Kita vertus, galiojantys teisės aktai leidžia į studijų procesą įtraukti daugiau savo srities praktikų, neturinčių mokslinio laipsnio. Kadangi leidyba yra labiau praktinė veikla, ekspertų nuomone, Programoje dėstančių praktikų reiktų daugiau.

Personalo mokslinė veikla tiesiogiai susijusi su studijų programa (Programos aprašo 6 ir 7 lentelės). Dėstytojai vykdo įvairių medijų, leidybos tyrimus, yra paskelbę reikšmingų publikacijų, suorganizavę tarptautinių leidybos problematikos konferencijų. Daugelis Programos dėstytojų dalyvauja ekspertinėje veikloje, susijusioje su profesinės veiklos normatyvinių aktų, koncepcijų ir strategijų rengimu.

Dalis dėstytojų dėsto bakalauro studijų programose „Leidyba“ ar „Leidyba ir reklama“ (šaltinis: 2017 metų Pavasario sesijos tvarkaraščiai, žiūrėta 2017 birželio mėn. 2 d.: http://www.kf.vu.lt/dokumentai/Tvarkarasciai/Sesija/2017/Tvarkara%C5%A1tis_2016_2017_Pavasario_sesija_BA_NL_KF_170601.pdf). Dėl to kyla grėsmė magistro studijų programoje „Medijos ir skaitmeninė leidyba“ turėti panašius turiniu kursus. Tačiau ekspertų grupės susitikimo su dėstytojais metu buvo paaiškinti dalykų skirtingų pakopų studijų programose dėstymo skirtumai, dėstytojai išdėstė savo mintis ir planuojamų studijų kryptį, kuri vertinamoje studijų programoje orientuota į konkrečių pavyzdžių nagrinėjimą bei problemų sprendimą.

Ekspertai atkreipia dėmesį į galimą pavojų atitrūkti nuo realių leidybos procesų gamyboje. Leidyba labai praktinė sritis, todėl svarbus bendradarbiavimas su įvairiais (portalai, spaustuvės, leidyklos) socialiniais partneriais. Programoje planuojamas žiniasklaidos portalų įmonių (UAB „Delfi“) atstovų tiesioginis įsitraukimas dėstant. Nėra numatyta kitokių socialinių partnerių įsitraukimo į mokymo procesą formų, pvz., realios problemos sprendimas konkrečioje spaudos ar leidybos įmonėje, stebimosios praktikos ir aptarimai vietoje. Vizito universitete metu dėstytojai minėjo apie tokius planus, jie turėtų atsispindėti ir dalykų aprašuose.

Pagrindinės srities stiprybės:

1. Tarptautiškumas. Dėstytojai dalyvauja tarptautiniuose projektuose bei tyrimuose. Dalyvavimas 2016 metais įkurtos tarptautinės leidybos studijų asociacijos *EuroPub* veikloje.
2. Numatomas Programos personalas yra išskirtinai aukštos kvalifikacijos. Gausi mokslinė bei metodinė praktinė produkcija atitinka Programos kryptį.

Pagrindinės srities silpnybės:

1. Nėra numatyta įtraukti į mokymo procesą daugiau įvairesnių socialinių partnerių.
2. Nenurodoma (neiškiriama suvestinėje lentelėje) numatomo Programos personalo pedagoginė ir praktinė srities patirtis metais.
3. Grėsmė, kad dalykų turinys dubliuosius su bakalauro programose dėstomų dalykų turiniu.

2.4. Materialieji ištekliai

Kaip aprašyta Programos apraše, ir kaip ekspertai įsitikino vizito metu, studijoms numatytos auditorijos yra tinkamos ir jų pakanka. Visose 24 auditorijose (Programos aprašo 2.5. skyrius) yra tinkama techninė įranga, interneto ryšys, kas leidžia paskaitų metu naudoti įvairią vaizdinę medžiagą.

Komunikacijos fakultete veikianti Leidybos laboratorija pritaikyta atlikti leidybinius darbus. Pakankamai darbo vietų. Yra galimybė daryti audio bei video įrašus. Turimas pakankamas kiekis įvairių skaityklių, sukurtų el. leidinių patikrai bei tesavimui. Kelia abejonių

laboratorijoje esama programinė įranga, kuri nėra nauja (Adobe CS6 programinis paketas), ar tai tenkina visus leidybinius poreikius tiek tradicinei, tiek skaitmeninei leidybai. Perspektyviniame materialinės bazės plane (4 priedas) nėra numatytas profesionalios leidybinės programinės įrangos atnaujinimas. Naujausia programinė įranga leidžia efektyviau, greičiau bei kokybiškiau kurti leidinius. Turint omenyje, jog leidybos sritis sparčiai keičiasi, mokyti geriausia naudojant naujausias programas, kurios studentams baigus studijas jau bus pasenę. Kokybiniam tyrimams naudojama akių sekimo įranga, kuri pagal planą numatyta atnaujinti. Laboratorijos įranga studentai gali naudotis paskaitų, seminarų, pratybų metu. Yra numatyta sudaryti sąlygas šia laboratorija naudotis kitu, laisvu nuo paskaitų, metu atliekant savarankiškas užduotis ar tyrimus.

VU Akademinė leidykla - ta vieta, kur studentai gali dalyvauti leidybos procese praktiškai. Ekspertų vizito metu buvo galimybė realiai susipažinti su laboratorija, skaitykla bei auditorijomis. Atskira praktika studijų metu nenumatyta.

Studentams yra galimybė naudotis VU bibliotekos Mokslinės komunikacijos ir informacijos centru, kuriame yra Komunikacijos skaitykla su pakankamu kiekiu literatūros, kuri kiekvienais metais atnaujinama. Studentams prieinamos 68 internetinės duomenų bazės. Skaitykloje pakankamai vietos, techninės bei programinės įrangos reikalingos leidybos studijoms.

Ekspertai atkreipia dėmesį, kad Perspektyvinis materialiosios bazės gerinimo planas, pateiktas su Programos aprašu (4 priedas) yra viso Komunikacijos fakulteto ir jame nėra aiškiai išskirta, kuri dalis svarbi būtent Medijų ir skaitmeninės leidybos programai.

Pagrindinės srities stiprybės:

1. Tinkamas auditorijų kiekis ir kokybė.
2. Galimybė 24/7 naudotis Mokslinės komunikacijos ir informacijos centru.
3. Pastoviai atnaujinami bibliotekos ištekliai, Programos dėstytojų kuriamos ir verčiamos iš kitų kalbų studentams aktualios praktinės knygos.

Pagrindinės srities silpnybės:

1. Profesionali leidybinė programinė įranga nėra atnaujinama.
2. Studentai neturi galimybės naudotis Leidybos laboratorija ne užsiėmimų metu.
3. Perspektyvinis materialiosios bazės gerinimo planas platus ir nėra išskirta kas aktualu Programai.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Remiantis Programos aprašu, priėmimas į šią naują studijų programą bus atviras tiek visų studijų sričių universitetines, tiek kolegines studijas baigusiems asmenims, tačiau pastarieji turės būti išklause papildomąją *Komunikacijos ir informacijos* studijų programą. Informacijos

paslaugų, Komunikacijos, Leidybos ir Žurnalistikos studijų krypties programas baigusieji bus priimami tik pagal diplomo priede pateiktus įvertinimus, o kitas studijų kryptis baigusieji pagal diplomo priede pateiktus įvertinimus ir stojamąjį egzaminą (diskusija aktualiomis medijų leidybos temomis). Visų šių rezultatų bei papildomų balų (už pranešimus mokslinėse konferencijose ir mokslinių straipsnių rašymą) dermė sudarys stojančiųjų konkursinį balą, pagal kurį ir bus atrenkami studentai į šią studijų programą. Kasmet planuojama priimti po 15 studentų. Ekspertų nuomone, šie priėmimo reikalavimai yra logiški ir pagrįsti, juolab kad vizito universitete metu, tikslinės grupės išreiškė norą šioje studijų programoje turėti labiausiai motyvuotus ir iniciatyvius asmenis.

Programos aprašo 5-ame priede pateiktos numatomų dėstyti dalykų studijų metodų sąsajos su dalykų studijų rezultatais ir Programos studijų rezultatais. Iš pateiktos lentelės matoma gana plati teorinių studijų metodų įvairovė: probleminis dėstymas, pavyzdžių analizė, diskusijos, konsultacijos, individualus ir grupinis užduočių sprendimas, atvejų analizė, šaltinių nagrinėjimas, paskaitos, seminarai, mokslinis tyrimas ir kt. Tačiau pasigendama nurodytų praktinių dalykų mokymo metodų. Tokiose praktinio pobūdžio dalykuose kaip „Skaitmeninės technologijos leidyboje“, „Skaitmeninių ir spausdintinių medijų kokybė“ bei „Medijų leidybos taikomasis projektas“ norėtųsi matyti konkrečių programų, su kuriomis bus dirbama, sąrašą, o taip pat ir studijų metodus, kurie leistų tiksliai suprasti, kaip bus įsisavinami praktiniai studijų dalykų įgūdžiai. Deja, šiuo metu, šių praktinių dalykų studijų metodai yra pateikti pakankamai aptakiai, pavyzdžiui: aiškinimas, pasakojimas, demonstravimas, modeliavimas, projektas.

Studentų pasiekimų vertinimo sistema yra išsamiai paaiškinta kiekviename studijų dalyko apraše atskirai (Programos aprašo 1-as priedas) ir apima šias dalis: vertinimo strategija, vertinimo apimtis procentais, atsiskaitymo laikas ir vertinimo kriterijai. Pateikta informacija yra aiški, specifinė kiekvienam dalykui ir atitinkanti planuojamus pasiekti dalyko rezultatus. Klausimas kyla tik dėl vertinimo sistemos viešumo – Programos apraše nėra paminėta, kaip ir kada studentai bus supažindinami su šia informacija, taip pat nėra aišku, ar studijų dalykų aprašai bus viešai prieinami studentams.

VU bendrosios studijų etikos normos yra pateikiamos VU akademinės etikos kodekse, o sankcijos jų nesilaikant - VU studijų nuostatose. Iškilus ginčams, studentai gali kreiptis į Ginčų nagrinėjimo komisiją, kuri vadovaujasi VU akademinio padalinio ginčų nagrinėjimo komisijos nuostatais. Šie dokumentai apibrėžia plagijavimo, nesąžiningo studijavimo, diskriminavimo prevencijos priemones ir, ekspertų nuomone, yra aiškus, skaidrus ir tinkamas būdas užtikrinti akademinį sąžiningumą šioje ketinamoje vykdyti studijų programoje.

Pagrindinės srities stiprybės

1. Priėmimo reikalavimai į planuojamas vykdyti studijas yra logiški ir pagrįsti.

2. Pateikta informacija apie studentų pasiekimų vertinimo sistemą yra aiški, specifinė kiekvienam dalykui ir atitinkanti numatomus pasiekti dalyko rezultatus.
3. Numatytos aiškios ir skaidrios priemonės dėl akademinės etikos normų nesilaikymo, nesąžiningo studijavimo, diskriminavimo prevencijos.

Pagrindinės srities silpnybės:

1. Pasigendama nurodytų praktinių dalykų mokymo metodų. Praktinio pobūdžio dalykuose studijų metodai yra pateikti pakankamai aptakiai, neperteikiant konkrečių programų, su kuriomis bus dirbama, sąrašo arba metodų, kurie leistų tiksliai suprasti, kaip bus įsisavinami praktiniai studijų įgūdžiai.
2. Programos apraše nėra paminėta, kaip ir kada studentai bus supažindinami su studijų vertinimo sistema, taip pat nėra aišku, ar studijų dalykų aprašai bus viešai prieinami studentams.

2.6. Programos vadyba

Programos studijų planavimo, organizavimo, priežiūros ir tobulinimo procesai atitinka galiojančius Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto nuostatus ir Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Studijų programų nuostatus. Programos vadyba nėra siejama su Vilniaus universiteto strateginiais planavimo dokumentais. Numatyta, kad už studijų kokybės priežiūrą bus atsakingas Studijų programos komitetas.

Į Programos vertinimą numatyta įtraukti socialinius partnerius, Komunikacijos fakulteto Studijų skyriaus atstovus, fakulteto tarybos ir studentų atstovus, Knygotyros ir dokumentotyros instituto mokslininkus. Komitetas susitikimams numatyti ne mažiau nei 3-4 kartus per mokslo metus, kas yra pakankamas kiekis, kad atitinkamai reaguoti į išskylančias studijų problemas (Programos aprašas, p. 30-31).

Programos rengimo metu dalyvavo socialiniai partneriai – leidyklų, spaustuvių, asociacijų atstovai, potencialūs darbdaviai, kurie išsakė nuomonę dėl Programos. Toliau jie bus kviečiami dalyvauti Programos kokybės vertinime. Tai patvirtino ir vizito universitete metu susitikime dalyvavę socialiniai dalininkai. Susitikimo metu išsakytos socialinių partnerių abejonės, ar pavyks pakankamai įsitraukti į mokymo procesą dėl laiko stokos. Ypač laikas brangus vadovaujantiems asmenims.

Konkrečių dalykų kokybės įvertinimui kiekvieno semestro pabaigoje studentams bus pateikiamos tipinės VU anketos. Be jų planuojamos ir specifinės anketos su atvirais klausimais, kas leis studentams išsakyti savo nuomonę, siūlymus plačiau (Programos aprašas, p. 30-31).

Visa organizacinį darbą, susijusį su anketavimu bei dokumentų saugojimu, atliks Komunikacijos fakulteto Studijų skyriaus darbuotojai.

Pagrindinės srities stiprybės:

1. Numatomos naudoti studijų kokybės užtikrinimo priemonės yra tinkamos.
2. Numatytos naudoti specialios tipinės VU vertinimo anketos su atvirais klausimais studentams, Studijų programos komiteto susitikimai 3-4 kartus per metus ir kitos įvardintos priemonės aiškiai apibūdina vidines studijų kokybės užtikrinimo būdus.

Pagrindinės srities silpnybės

1. Socialiniai partneriai gali neturėti pakankamai laiko įsitraukti į studijų kokybės vertinimą.
2. Programos vadyba nėra siejama su Vilniaus universiteto strateginiais planavimo dokumentais.

III. REKOMENDACIJOS

- 3.1. Aiškiau suformuluoti studijų dalykų tikslus ir numatomus studijų rezultatus.
- 3.2. Į specialiųjų praktinių gebėjimų ugdymą orientuotų dalykų aprašuose aiškiau nurodyti studijų metodus, padėsiančius siekti praktinių įgūdžių. Išgvildinti ir suformuluoti keletą lygių įgūdžių turinčių studentų užduočių diferencijavimą ir rezultatų siekius.
- 3.3. Numatyti ir nuolat atnaujinti Programai būtiną programinę įrangą.
- 3.4. Į mokymo procesą įtraukti įvairių socialinių partnerių dalyvavimą per numatomus mokymo metodus ar kitaip išreikštą bendradarbiavimą.
- 3.5. Atlikti bakalauro studijų programos vidinį dėstomų dalykų teminį sutikrinimą, išsiaiškinant besidubliuojantį turinį. Numatyti, kaip diferencijuosis studijų procesas jau įgijusiems dalyko žinias bakalauro studijose ir jų neturintiems.
- 3.6. Numatyti, kaip studentai bus supažindinami su vertinimo sistema.
- 3.7. Materialiosios bazės gerinimo plane aiškiau suformuluoti, kuri numatoma įsigyti (įsigyta) programinė įranga, laboratorijos ir kt. yra skirta vertinamos Programos studentams.
- 3.8. Programos vadybą susieti su VU strateginiais planavimo dokumentais.

IV. Apibendrinamasis įvertinimas

Vilniaus universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Medijos ir skaitmeninė leidyba* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	3
2	Programos sandara	2
3	Personalas	3
4	Materialieji ištekliai	3
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	3
6	Programos vadyba	3
	Iš viso:	17

1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: prof. dr. Daiva Janavičienė

Grupės nariai: Skaidra Vaicekauskienė

Simonas Valionis (studentų atstovas)